

## **Magyar és magyar származású Nobel-díjasok**

<b>Lénárd Fülöp</b> (Philipp E. A. von Lenard) 1905,	fizikai
<b>Bárány Róbert</b> (Robert Bárány) 1914,	orvosi
<b>Zsigmondy Richárd</b> (Richard A. Zsigmondy) 1925,	kémiai
<b>Szent-Györgyi Albert</b> (Albert von Szent-Györgyi) 1937,	orvosi
<b>Hevesy György</b> (George de Hevesy) 1943,	kémiai
<b>Békésy György</b> (Georg von Békésy) 1961,	orvosi
<b>Wigner Jenő</b> (Eugene P. Wigner) 1963,	fizikai
<b>Gábor Dénes</b> (Dennis Gabor) 1971,	fizikai
<b>Polányi János</b> (John C. Polanyi) 1986,	kémiai
<b>Oláh György</b> (George A. Olah) 1994,	kémiai
<b>Harsányi János</b> (John C. Harsanyi) 1994,	közgazdasági
<b>Kertész Imre</b> 2002,	irodalmi

LÉNÁRD FÜLÖP - Philipp E. A. von Lenard

(1862. június 7., Pozsony - 1947. május 20., Messelhausen)

1905-ben fizikai Nobel-díjat kapott "a katódsugaras vizsgálatokra alapozott atommodelljéért (dinamida)". Németországban élt, nem tartotta magát magyarnak.

BÁRÁNY RÓBERT - Robert Bárány

(1876. április 22., Bécs - 1936. április 8., Uppsala)

A fiziológiai vagy orvostudományi, 1914. évi Nobel-díjat 1915-ben kapta "a vesztibuláris apparatus (egyensúlyszerv) fiziológiájával és kórtanával kapcsolatos munkáiért". Svédországban élt.

ZSIGMONDY RICHÁRD - Richard A. Zsigmondy

(1865. április 1., Bécs - 1929. szeptember 23., Göttingen)

Az 1925. évi kémiai Nobel-díjat 1926-ban kapta "a kolloid oldatok heterogén természetének magyarázatáért, és a kutatásai közben alkalmazott módszerekért, amelyek a modern kolloidkémiaiban alapvető jelentőségűek". Németországban élt.

SZENT-GYÖRGYI ALBERT - Albert von Szent-Györgyi

(1893. szeptember 16., Budapest - 1986. október 22., Woods Hole)

1937-ben orvosi Nobel-díjat kapott "a biológiai égésfolyamatok terén tett felfedezéséért, különösen a C-vitamin, valamint a fumársav-katalízis vonatkozásában". 1928-1945 között a szegedi tudományegyetem professzora volt, 1947-től az Egyesült Államokban élt.

HEVESY GYÖRGY - George de Hevesy

(1885. augusztus 1., Budapest - 1966. július 05., Freiburg im Breisgau)

Az 1943. évi kémiai Nobel-díjat 1944-ban kapta "a kémiai folyamatok kutatása során az izotópok indikátorként való alkalmazásáért". Németországban, Dániában és Svédországban élt.

BÉKÉSY GYÖRGY - Georg von Békésy

(1899. június 3., Budapest - 1972. június 13., Honolulu)

1961-ben fiziológiai vagy orvostudományi Nobel-díjat kapott "a fül csigájában létrejövő ingerületek fizikai mechanizmusának felfedezéséért". Az Egyesült Államokban élt.

WIGNER JENŐ - Eugene P. Wigner

(1902. november 17., Budapest - 1995. január 1., Princeton)

A fizikai Nobel-díjat 1963-ban kapta "az atommagok és az elemi részek elméletének fejlesztéséért, kivált az alapvető szimmetriaelvek felfedezéséért és alkalmazásáért". Az Egyesült Államokban élt.

GÁBOR DÉNES - Dennis Gabor

(1900. június 5., Budapest - 1979. február 9., London

1971-ben fizikai Nobel-díjat kapott "a holográfiai módszer felfedezéséért és fejlesztéséhez való hozzájárulásáért". Nagy-Britanniában élt.

POLÁNYI JÁNOS - John C. Polanyi

(1929. január 23., Berlin-

Polányi Mihály természettudós fia. 1986-ban kémiai Nobel-díjat kapott - megosztva - "az elemi kémiai folyamatok dinamikája terén végzett kutatásokért". Kanadában él.

OLÁH GYÖRGY - George A. Olah

(1927. május 22., Budapest -

1994-ben kémiai Nobel-díjat kapott "a pozitív töltésű szénhidrogének tanulmányozása terén elért eredményeiért". Az Egyesült Államokban él.

HARSÁNYI JÁNOS - John C. Harsanyi

(1920. május 29., Budapest - 2000. augusztus 9., Berkeley)

1994-ben közgazdasági Nobel-díjat kapott - megosztva - a játékelmélet területén alkalmazott úttörő elemzéseikért. Társai elméleti munkájára építve mutatta meg, hogyan lehet elemezni a hiányos információval rendelkező játékokat, és ezzel megteremtette az alapokat az "információ közgazdaságtanának" kutatásához. Az Egyesült Államokban élt.

(Forrás: MTI. Rt. Sajtóadatbank, 2001. november 5.)

KERTÉSZ IMRE

(1929. november 9, Budapest). 2002-ben irodalmi Nobel-díjat kapott az 1960-1973 között írt Sorstalanság című regényéért, mely auschwitz-i és buchenwaldi élményein alapul. Tizennégy évesen, egy Budapest környéki csendőrpucskövetkezményeként deportálták Németországba. Hazatérése után újságírással és fizikai munkával tartotta el magát. A Sorstalanság című regényt először visszautasították, majd mikor 1975-ben megjelent, nem fogadták kedvezően. A sikert és azt, hogy írói, műfordítói munkájából megélhet, a magyarországi rendszerváltás hozta meg számára. Felsőfokú végzettsége nincs, nem tagja magyar egyesületnek, szövetségnek. Nagy sikerei vannak német nyelvterületen. Magyarországon él.

(Forrás: Digitális Irodalmi Akadémia, 2002. október 10.)

## HERSKÓ FERENC - AVRAM HERSHKO

(1937, Karcag) A magyarországi születésű izraeli tudós, Avram Hershko a 2004-es kémiai Nobel-díj három kitüntetettjének egyike. Herskó Ferenc néven született Karcagon, családja nem sokkal a második világháború után vándorolt ki Izraelbe, ott szerzett orvosi diplomát. Fiatal korában két évig gyakorló katoniorvos volt az izraeli hadsereg kötelékében. Jelenleg Haifában él, fehérjekutatással foglalkozik.

Hershko, továbbá izraeli honfitársa és kollégája Aaron Ciechanover, valamint az amerikai Irwin Rose a test fehérjéinek lebomlásával kapcsolatos kutatásokban elért kiemelkedő eredményeiért kapta a Nobel-díjat. "Kutatásaiknak köszönhetően ma már molekuláris szinten megérthetjük, miként ellenőriznek a sejtek bizonyos központi folyamatokat az emberi szervezetben" - áll a Nobel-díjat odaítélő bizottság indoklásában.

(Forrás: MTI)